
Vergaderjaar 2006–2007

31 033 Beloningen en ontslagregelingen rechterlijke
macht
De Hoge Raad der Nederlanden

Nr. 1

BRIEF VAN DE ALGEMENE REKENKAMER

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 16 mei 2007

Hierbij bieden wij u aan het op 4 mei 2007 door ons vastgestelde rapport «Beloningen en ontslagregelingen rechterlijke macht. De Hoge Raad der Nederlanden» aan.

Algemene Rekenkamer

drs. Saskia J. Stuiveling,
president

Jhr. mr. W. M. de Brauw,
secretaris

Vergaderjaar 2006–2007

31 033 Beloningen en ontslagregelingen rechterlijke
macht
De Hoge Raad der Nederlanden

Nr. 2

RAPPORT

Inhoud

	Samenvatting	5
1	Over dit onderzoek	7
1.1	Aanleiding	7
1.2	Opzet onderzoek	7
1.3	Leeswijzer	8
2	Conclusie, aanbevelingen en ondersteunende bevindingen	9
2.1	Conclusie en aanbevelingen	9
2.2	Ondersteunende bevindingen	9
2.2.1	Gratificatie ambtsjubileum en diensttijdgratificatie	9
2.2.2	Regelingen rond buitengewoon verlof van lange duur	9
3	Reactie minister en nawoord Algemene Rekenkamer	11
3.1	Reactie minister	11
3.2	Nawoord Algemene Rekenkamer	11
Bijlage 1	Buitengewoon verlof	13
	Literatuur	15

SAMENVATTING

Aanleiding

De Algemene Rekenkamer heeft in 2005 en 2006 onderzoek gedaan naar de beloningen en ontslagregelingen van hogere ambtenaren bij het Rijk. Dit onderzoek werd gedaan op verzoek van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Hij deed dit verzoek namens het kabinet. Bij deze onderzoeken waren de ambtenaren van de rechterlijke macht nog niet betrokken, daarom hebben we hier in de tweede helft van 2006 onderzoek naar gedaan. Het betreft de hogere ambtenaren bij de Rechtspraak, de Hoge Raad der Nederlanden (Hoge Raad) en het Openbaar Ministerie. De uitkomsten van dit onderzoek staan in drie aparte rapporten. In dit rapport zijn de resultaten van het onderzoek bij de Hoge Raad opgenomen.

Opzet

In de maand november 2006 is dossieronderzoek uitgevoerd bij de Hoge Raad.

Het eerste onderzoeksdeel naar de beloningen van rechterlijke ambtenaren en rijksambtenaren betrof de periode 1 januari 2005 tot 1 januari 2006. Voor de rechterlijke ambtenaren geldt de CAO voor de rechterlijke macht. Zij worden bezoldigd conform categorie 8 en lager van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren (Wrra). Het ging om 59 rechterlijke ambtenaren.

Het tweede deel van het onderzoek richtte zich op de beloningen en vergoedingen die samenhangen met het ontslag van deze hogere rechterlijke ambtenaren in de periode 1 januari 2005 tot 1 juli 2006. Hier ging het om vier rechterlijke ambtenaren.

Het derde deel van het onderzoek betrof een deelwaarneming naar de onkostendeclaraties van 2005 van een aantal zogenaamde voorbeeldfunctionarissen. Tot de voorbeeldfunctionarissen rekenen wij de president, de procureur-generaal en de plaatsvervangend procureur-generaal.

In totaal bedroeg het aantal fte's in 2005 215,9. De totale personele uitgaven bedroegen in 2005 € 16 miljoen.

Conclusie en aanbevelingen

De beloningen en ontslagregelingen van de hogere ambtenaren bij de Hoge Raad gaan in het algemeen volgens de regels. Er zijn aanvankelijk slechts twee onvolkomenheden geconstateerd.

De eerste betrof de te late betaling van een jubileumgratificatie. Wij zijn van oordeel dat een vergoeding van de wettelijke rente op zijn plaats zou zijn en bevelen dan ook aan die uit te keren. De tweede betrof het niet terugvorderen van het werknemersdeel van de pensioenpremie bij buitengewoon verlof. In deze kwestie wreekt zich het ontbreken van regelgeving omtrent buitengewoon verlof van lange duur bij de rechterlijke macht. We vroegen aan de minister van Justitie in regelgeving te voorzien.

Reactie minister

De minister van Justitie reageert op 20 april 2007 in de eerste plaats op onze constatering dat pensioenpremies onterecht niet worden verhaald op rechterlijke ambtenaren die buitengewoon verlof zonder behoud van bezoldiging genieten. De minister schetst dat de naar de Nederlandse Antillen of Aruba uitgezonden Nederlandse rechterlijke ambtenaren buitengewoon verlof zonder behoud van bezoldiging genieten. Zij ontvangen een Antilliaans respectievelijk Arubaans salaris. Daarnaast ontvangen zij onder meer een tropentoeslag, die wordt toegekend door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De hoogte van de tropentoeslag wordt zodanig vastgesteld dat er rekening wordt gehouden met onder meer het inhouden van het werknemersdeel van de pensioenpremie als ware er geen buitengewoon verlof verleend. Op deze wijze ondervindt 's Rijks schatkist noch het ABP schade. De minister geeft aan dat de Algemene Rekenkamer in 1995 en tijdens dit onderzoek niet is geïnformeerd over deze handelwijze en dat dat wel had moeten gebeuren. De minister neemt wel in overweging om op korte termijn de regelgeving voor rechterlijke ambtenaren te laten aansluiten bij de voor de rijksambtenaren geldende regels. Omdat zowel die regeling als de staatkundige verhoudingen binnen het Koninkrijk wijzigen, wacht hij eerst de ontwikkelingen af.

De aanbeveling om wettelijke rente te vergoeden bij de te late betaling van een jubileumgratificatie, neemt de minister niet over. De betrokkene heeft de gratificatie te laat aangevraagd en is daar zelf verantwoordelijk voor, schrijft de minister. Er bestaat geen recht op de wettelijke rente indien de betrokkene zelf de verantwoordelijkheid voor tijds aanvrage draagt.

Nawoord Algemene Rekenkamer

De Algemene Rekenkamer dankt de minister voor zijn uitgebreide reactie. Uit ons onderzoek bleek dat het bij de rechterlijke macht onduidelijk was hoe de pensioenafdracht en verrekening bij buitengewoon verlof zonder behoud van bezoldiging geregeld was. De minister schrijft ook dat hij in gebreke is gebleven om ons op dit punt te informeren. De minister heeft op dit punt nu duidelijkheid verschaft. Er is dus geen sprake van een tekortkoming. Wij zijn verheugd dat de minister overweegt om de opbouw van het salaris van de rechterlijk ambtenaar die naar de Nederlandse Antillen of Aruba gaat, te herzien en de regelgeving aan te laten sluiten op de voor rijksambtenaren geldende regelgeving. Zo wordt voor iedereen de regeling helder.

De minister heeft formeel gelijk als hij geen wettelijke rente uitkeert bij de te laat uitbetaalde jubileumgratificatie. Het siert echter naar onze mening een werkgever als die als blijk van waardering uit eigen beweging tijdig een jubileumgratificatie uitkeert en als bij het onverhoopt te laat uitbetalen (12,5 jaar te laat) ook wettelijke rente wordt vergoed om deze «omissie» goed te maken.

1 OVER DIT ONDERZOEK

1.1 Aanleiding

Naar aanleiding van een verzoek van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), namens het kabinet, heeft de Algemene Rekenkamer in 2005 onderzoek gedaan naar de beloning van hogere ambtenaren bij het Rijk in het begrotingsjaar 2004. In april 2005 is het rapport van dat onderzoek *Beloning van hogere ambtenaren bij het Rijk* (Algemene Rekenkamer, 2005) gepubliceerd.

Vervolgens hebben we onderzoek gedaan naar de ontslagen van hogere ambtenaren. In mei 2006 volgde de publicatie van dat rapport: *Ontslagregelingen hogere ambtenaren bij het Rijk 2004 en 2005* (Algemene Rekenkamer, 2006). In beide onderzoeken hebben we de sector Rijk en de sector Defensie onderzocht. Binnen die sectoren hebben we ons gericht op alle rijksambtenaren die waren benoemd in schaal 16 en hoger van het Bezoldigingsbesluit burgerlijke rijksambtenaren 1984 (BBRA) en bij Defensie op de militairen met vergelijkbare rangen. De ambtenaren bij de Rechtspraak, de Hoge Raad der Nederlanden (Hoge Raad) en het Openbaar Ministerie vormden geen onderdeel van deze onderzoeken.

In de tweede helft van 2006 hebben we onderzoek gedaan naar beloningen en ontslagregelingen bij de rechterlijke macht. De «hogere» rechterlijke ambtenaren vallen onder de CAO voor de rechterlijke macht en worden bezoldigd conform categorie 8 en lager van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren (Wrra). Naast deze rechterlijke ambtenaren is er ook een aantal ambtenaren dat onder het BBRA valt. Als deze ambtenaren in de onderzoeksperiode waren benoemd in schaal 16 en hoger, hebben we ze ook in het onderzoek betrokken.

Ten slotte hebben we de onkostendeclaraties van een deel van de zogenaamde voorbeeldfunctionarissen onderzocht.

1.2 Opzet onderzoek

In november 2006 is dossieronderzoek uitgevoerd bij de Hoge Raad. Het eerste onderzoeksdeel hiervan was het onderzoek naar de beloningen van rechterlijke ambtenaren en rijksambtenaren in 2005. Het ging om 59 rechterlijke ambtenaren die bezoldigd werden conform categorie 8 en lager van de Wrra. Dit deel van het onderzoek richtte zich op de volgende aspecten:

- aanstelling;
- salaris;
- bewust belonen;
- afkoop verlof;
- onkosten- en representatiekostenvergoeding;
- schadeloosstelling;
- waarnemingstoelage;
- gratificatie ambtsjubileum en diensttijdgratificatie;
- pikettoelage;
- regelingen bij buitengewoon verlof van lange duur;
- Wet openbaarmaking topinkomens.

Het tweede deel van het onderzoek richtte zich op de beloningen en vergoedingen die samenhangen met het ontslag van rechterlijke ambtenaren en rijksambtenaren in de periode 1 januari 2005 tot en met 1 juli 2006. Het ging in de betreffende periode om vier rechterlijke ambtenaren. Dit deel van het onderzoek richtte zich op de volgende aspecten:

- verlenen van ontslag;
- stopzetten bezoldiging bij ontslag;
- afkoop verlof na ontslag;
- overlijdensuitkering;
- terugvordering vergoedingen na ontslag;
- schadeloosstelling in verband met ontslag;
- bovenwettelijke werkloosheidsuitkering;
- flexibel pensioen en uittreden.

Het derde deel van het onderzoek richtte zich op de onkostendeclaraties over 2005 van een aantal zogenaamde voorbeeldfunctionarissen. Tot de voorbeeldfunctionarissen rekenden wij de president, de procureur-generaal en de plaatsvervangend procureur-generaal.

In totaal bedroeg het aantal fte's in 2005 215,9. De totale personele uitgaven bedroegen in 2005 circa € 16 miljoen.

1.3 Leeswijzer

Dit rapport bevat de resultaten van het onderzoek bij de Hoge Raad. De resultaten van hetzelfde onderzoek bij het Openbaar Ministerie en de Rechtspraak publiceren we apart. We gaan in paragraaf 2.1 eerst in op de conclusie van het onderzoek en onze aanbevelingen. Vervolgens komen in paragraaf 2.2 de bevindingen aan de orde die onze conclusie ondersteunen. De bevindingen uit het eerste deel van het onderzoek (naar de beloningen) zitten verwerkt in de aspecten 1 tot en met 10 en aspect 20, Het tweede deel (ontslagregelingen) is verwerkt in de aspecten 11 tot en met 18. En het derde deel van het onderzoek naar de onkostendeclaraties is verwerkt in aspect 19. In hoofdstuk 3 treft u de reactie van de minister van Justitie en ons nawoord aan. In de bijlage 1 is de attenderingsbrief aan de minister van Justitie van 20 maart 2007 opgenomen. De in het onderzoek gehanteerde normen zijn op de website van de Algemene Rekenkamer opgenomen: www.rekenkamer.nl.

2 CONCLUSIE, AANBEVELINGEN EN ONDERSTEUNENDE BEVINDINGEN

2.1 Conclusie en aanbevelingen

De beloningen en ontslagregelingen van de hogere ambtenaren bij de Hoge Raad gaan volgens de regels. Er is slechts één opmerking te maken. Dit betrof de te late betaling van een jubileumgratificatie. Wij zijn van oordeel dat een vergoeding van de wettelijke rente op zijn plaats zou zijn en bevelen dan ook aan die uit te keren.

2.2 Ondersteunende bevindingen

Er is onderzoek gedaan naar twintig aspecten van de beloningen en ontslagregelingen. In de volgende tabel staat welke aspecten we hebben betrokken in het onderzoek. De normen voor deze aspecten zijn opgenomen op onze website: www.rekenkamer.nl. In de volgende paragrafen gaan we alleen in op die aspecten waarbij onvolkomenheden zijn geconstateerd.

Tabel 1: Onderzochte aspecten en geconstateerde gebreken

Onderzochte aspecten	Aantal gebreken	Uitwerking in paragraaf
1 Aanstelling	-	-
2 Salaris	-	-
3 Bewust belonen	-	-
4 Afkoop verlof	-	-
5 Onkosten- en representatiekostenvergoeding	-	-
6 Schadeloosstelling	-	-
7 Waarnemingstoelage	-	-
8 Gratificatie ambtsjubileum en diensttijdgratificatie	1	2.2.1
9 Pikettoelage	-	-
10 Buitengewoon verlof van lange duur	geen ¹	2.2.2
11 Verlenen ontslag	-	-
12 Stopzetten bezoldiging bij ontslag	-	-
13 Afkoop verlof na ontslag	-	-
14 Overlijdensuitkering	-	-
15 Terugvordering vergoedingen na ontslag	-	-
16 Schadeloosstelling in verband met ontslag	-	-
17 Bovenwettelijke werkloosheidsuitkering	-	-
18 Flexibel pensioen en uittreden	-	-
19 Onkostendeclaraties	-	-
20 Wet openbaarmaking topinkomens	-	-

¹ Naar aanleiding van de reactie van de minister is het aantal gebreken op dit punt aangepast.

2.2.1 Gratificatie ambtsjubileum en diensttijdgratificatie

In één geval werd de gratificatie 12,5 jaar te laat uitbetaald.

2.2.2 Regelingen rond buitengewoon verlof van lange duur

In 2005 zijn twee ambtenaren met buitengewoon verlof van lange duur gegaan, één wegens plaatsing bij het Gemeenschappelijke Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba en één wegens werkzaamheden bij een internationale organisatie.

Aanvankelijk constateerden wij (zie verder bijlage 1) dat in de casus van de «Antillen-ganger» het werknemersdeel van de pensioenpremies ten

onrechte niet op betrokkenen is verhaald. Uit de reactie van de minister is gebleken dat verrekening van deze premie plaatsvindt via een tropen-uitkering van het Ministerie van BZK (zie verder hoofdstuk 3).

3 REACTIE MINISTER EN NAWOORD ALGEMENE REKENKAMER

3.1 Reactie minister

Op 20 april 2007 reageert de minister van Justitie op de aan hem op 20 maart 2007 gestuurde attenderingsbrief over de regelingen rond buitengewoon verlof van lange duur en het op 28 maart 2007 toegezonden conceptrapport. De volledige tekst van de reactie van de minister is terug te vinden op www.rekenkamer.nl.

Hij reageert eerst op onze constatering dat pensioenpremies onterecht niet verhaald worden op rechterlijke ambtenaren die buitengewoon verlof zonder behoud van bezoldiging genieten. De minister legt uit dat de naar de Nederlandse Antillen of Aruba uitgezonden Nederlandse rechterlijke ambtenaren buitengewoon verlof zonder behoud van bezoldiging genieten. Zij ontvangen een salaris van de Antillen of Aruba. Daarnaast ontvangen zij onder andere een tropentoeslag, die wordt toegekend door de minister van BZK op basis van de Suppletieregeling rechterlijke ambtenaren. De werkgever van de naar de Nederlandse Antillen of Aruba uitgezonden rechterlijke ambtenaar betaalt de volledige pensioenpremies, dus zowel het werknemers- als het werkgeversdeel. De hoogte van de tropentoeslag wordt op grond van de regeling vastgesteld op het verschil tussen het fictief berekende netto Nederlandse salaris en het netto Antilliaanse of Arubaanse salaris. Bij de berekening van het fictief berekend netto Nederlandse salaris wordt rekening gehouden met het inhouden van het werknemersdeel van de pensioenpremie alsof er geen buitengewoon verlof is verleend. De uitgezonden rechterlijke ambtenaar verkeert op dat punt dan ook niet in een gunstiger positie dan de rechterlijke ambtenaar aan wie geen buitengewoon verlof zonder bezoldiging is verleend. 's Rijks schatkist noch het pensioenfonds ABP lijdt schade door deze handelwijze.

De minister geeft aan dat de Algemene Rekenkamer in 1995 en tijdens het onderzoek niet is geïnformeerd over deze handelwijze en dat dat wel had moeten gebeuren.

De minister neemt wel in overweging om op korte termijn de regelgeving voor rechterlijke ambtenaren te laten aansluiten bij de voor de rijksambtenaren op dit punt geldende regels. Hij wacht echter ten eerste de lopende ontwikkeling af van de nieuwe staatkundige verhoudingen binnen het Koninkrijk, die eind 2008 al haar beslag moet krijgen. Ten tweede wacht hij de mede daarmee samenhangende herziening van de regeling beschikbaarstelling ambtenaren aan de Nederlandse Antillen en Aruba (Stcrt. 6 december 2005, nr. 237) af.

De aanbeveling om wettelijke rente te vergoeden bij een te late betaling van een jubileumgratificatie neemt de minister niet over. De betrokkene heeft de gratificatie zelf te laat aangevraagd en is dus zelf verantwoordelijk voor de te late betaling, schrijft de minister. Er bestaat namelijk geen recht op de wettelijke rente als de betrokkene zelf de verantwoordelijkheid voor tijdige aanvraag draagt.

3.2 Nawoord Algemene Rekenkamer

Wij danken de minister voor zijn uitgebreide reactie. Uit ons onderzoek bij de rechterlijke macht bleek dat het onduidelijk was hoe de pensioenafdracht en verrekening bij buitengewoon verlof zonder behoud van bezoldiging geregeld was en dat gold ook voor de Hoge Raad. De minister geeft aan dat wij hierover onvoldoende geïnformeerd zijn. Hij heeft op dit punt duidelijkheid verschaft en aangegeven dat feitelijk het Ministerie van

BZK de pensioenpremiebetalingen verreken. Er is dus geen sprake van een tekortkoming. Wij zijn verheugd dat de minister overweegt de opbouw van het salaris van de rechterlijke ambtenaar die naar de Nederlandse Antillen of Aruba gaat, te herzien en de regelgeving aan te laten sluiten op de voor rijksambtenaren geldende (herziene) regelgeving op dit punt. Zo wordt voor iedereen de regeling helder. We hebben er begrip voor dat de minister eerst de toekomstige ontwikkelingen op het terrein van de herziene regelgeving voor rijksambtenaren en de nieuwe staatkundige verhoudingen binnen het Koninkrijk afwacht. We dringen er wel op aan dat de minister niet te lang wacht met de aanpassingen.

De minister heeft formeel gelijk als hij geen wettelijke rente uitkeert bij de te laat uitbetaalde jubileumgratificatie. Het siert echter naar onze mening een werkgever als die als blijk van waardering uit eigen beweging tijdig een jubileumgratificatie uitkeert en als bij het onverhoopt te laat uitbetalen (12,5 jaar te laat) ook wettelijke rente wordt vergoed om deze «omissie» goed te maken.

De Algemene Rekenkamer heeft de minister van Justitie op 20 maart 2007 met een brief op de problematiek van het buitengewoon verlof geattendeerd. Hieronder staan enkele passage uit deze brief.

Aanleiding

Uit ons onderzoek is gebleken dat aan de toezegging aan de Algemene Rekenkamer van uw ambtsvoorganger d.d. 23 mei 1995¹ om regelgeving op te stellen voor het verhalen van pensioenpremies bij buitengewoon verlof geen gevolg is gegeven.

Normen

Rechterlijke ambtenaren die tijdelijk functies in het buitenland vervullen of die te werk zijn gesteld bij een internationale organisatie, genieten buitengewoon verlof van lange duur zonder behoud van bezoldiging. Gezien het feit dat er geen specifieke regelingen zijn voor rechterlijke ambtenaren, geldt voor de Algemene Rekenkamer het uitgangspunt dat de minister van Binnenlandse Zaken in de op 2 oktober 1996 verschenen circulaire «Buitengewoon verlof van lange duur bij de sector Rijk» noemt. Dit houdt in dat, indien er tijdens het buitengewoon verlof sprake is van voortzetting van de opbouw van het ABP-pensioen, de werkgever van betrokkene aan het ABP de pensioenpremies verschuldigd is en dat in die situatie er ook sprake blijft van verhaal van deze premies op de ambtenaar. Dit verhaal is geregeld in artikel 3 van de Pensioenovereenkomst (Stcrt. 1995, 251). Op grond van artikel 3 lid 1 van de Pensioenovereenkomst dient de werkgever het werknemersdeel van de pensioenpremies op de bij hem in dienst zijnde werknemer te verhalen. Op grond van lid 7 van dat artikel *kan* aan de persoon in kwestie de voorwaarde worden gesteld dat de door hem verschuldigde pensioenpremies geheel, onderscheidenlijk voor een groter deel dan alleen het werknemersdeel, aan hem ten laste worden gebracht.

Bevindingen

- In ons onderzoek betrof het elf rechterlijke ambtenaren die tijdelijk een ambt op de Nederlandse Antillen of Aruba hadden aanvaard. Gebleken is dat de pensioenpremies niet op hen zijn verhaald. Voor het werknemersdeel van de premies betreft het een bedrag van zo'n € 7 500 per persoon per jaar. Volgens de Raad voor de rechtspraak en het Parket-Generaal zou in het verleden met het Ministerie van Binnenlandse Zaken zijn overeengekomen dat het werknemersdeel van de pensioenpremies niet verhaald hoeft te worden. De brief waarin dit geregeld zou zijn, is echter tot op heden niet beschikbaar gekomen.
- In zes gevallen betrof het tijdelijk bij internationale organisaties te werk gestelde rechterlijke ambtenaren. Bij deze organisaties is het gebruikelijk – zo hebben wij van de Raad voor de rechtspraak begrepen – dat na afloop van het verlof een premie wordt uitgekeerd die expliciet bedoeld is voor betaling van de volledige pensioenpremie over de gehele verlofperiode. Binnen het onderzoek konden wij slechts één geval hierop controleren, de overige vijf waren nog te werk gesteld. In dit ene geval bleek dat het «werkgeversdeel» geheel niet en het «werknemersdeel» slechts over een klein gedeelte van de verlofperiode was verhaald.

¹ Kenmerk 497 353/95. De resultaten van het onderzoek zijn te vinden in het juniverslag van de Algemene Rekenkamer: Tweede Kamer, vergaderjaar 1994–1995, 24 230, nr. 2.

Conceptconclusies

Wij concluderen dat ten onrechte geen verhaal van pensioenpremies heeft plaatsgevonden op de rechterlijke ambtenaren die tijdelijk een ambt op de

Nederlandse Antillen of Aruba en bij internationale organisaties hadden aanvaard. Het precieze financiële belang is voor ons op dit moment moeilijk aan te geven door beperkingen in zowel onderzoeksperiode als -populatie, maar er zijn hoe dan ook substantiële bedragen mee gemoeid. Zeker als wij daarbij het tijdstip van onze eerdere conclusie betrekken. Wij stellen voorts vast dat de toezegging van uw ambtsvoorganger om in regelgeving te voorzien geen gevolg heeft gekregen. De Algemene Rekenkamer wilde hiermee bevorderen dat er meer eenheid zou komen in de regelgeving voor alle ambtenaren.

De Algemene Rekenkamer beveelt u aan om alsnog in deze lacune te voorzien.

Literatuur

Algemene Rekenkamer (2005). *Beloning van hogere ambtenaren bij het Rijk*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2004–2005, 28 479, nr. 18. Den Haag: Sdu.

Algemene Rekenkamer (2006). *Ontslagregelingen hogere ambtenaren bij het Rijk 2004 en 2005*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2005–2006, 30 555, nr. 2. Den Haag: Sdu.